

Relikvie mrtvých

Lékařka Adélie
hledá důkazy o smrti
krále Artuše

ARIANA FRANKLINOVÁ

ARIANA FRANKLINOVÁ

Relikvie mrtvých

Lékařka Adélie
hledá důkazy o smrti
krále Artuše

JOTA / 2011

© Ariana Franklinová, 2009
Translation © Ina Leckie, 2010
© Nakladatelství JOTA, s. r. o., 2011

ISBN 978-80-7217-809-4

Věnováno Datchworthovi

• Od Viléma Dobývatele po Jindřicha Plantageneta •

Vilém I.

vévoda normandský

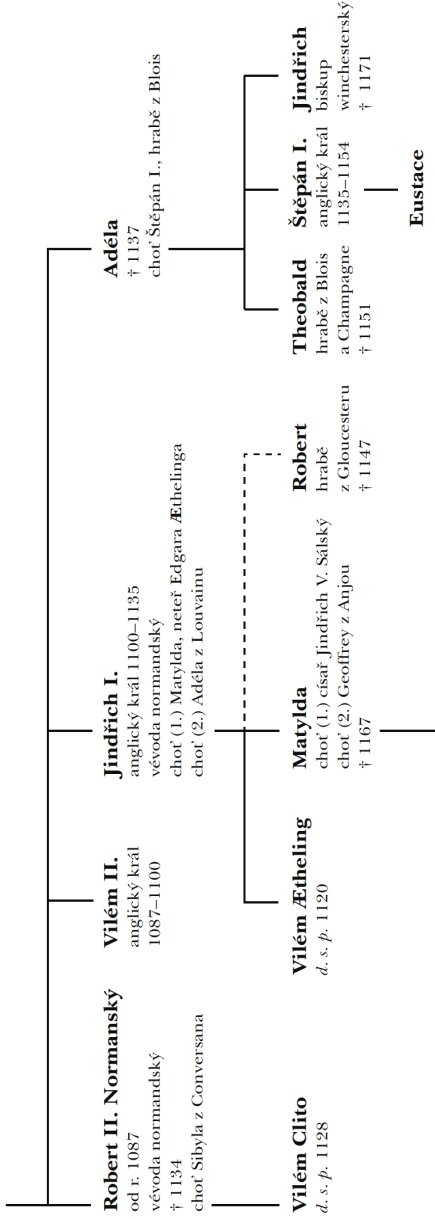
anglický král 1066–1087

choť Matylda, dcera Balduina V. Flanderského

Legenda

d. s. p. = *descendit sine prole* (zestnul bez potomstva)

---- Robert z Gloucesteru byl nelegitimní syn.

JINDŘICH PLANTAGENET

Jindřich II., anglický král 1154–1189

KAPITOLA PRVNÍ

I rozhněval se Bůh na lid somersetský a léta Páně jedenáctistého padesátého čtvrtého, den po svátku svatého Štěpána, učinil zemětřesení veliké, by ztrestal je za hříchy jejich...

...psal bratr Caradoc v kapli sv. Michaela na vrcholku kopce zvaného Glastonbury Tor, kam se se svými druhy vyškřábal, se supěním a vzlykaje strachy, aby unikl té hrůze, kterou Bůh seslal na všecičko tam dole. Byli tu už celý den, on a jeho bratři v Bohu; neodvažovali se sestoupit zpátky, protože stále ještě chvílemi zaslechli temné dunivé dozvuky sil, jež si pohrávaly s celým opatstvím, a sledovali další a další gigantické vlny zaplavující ostrovní vesničky v mokřinách Avalonu, které se rozprostíraly do dále.

Caradoc měl šaty ještě mokré a ve staré zchvácené hrudi ho bolestivě píchalo. Když zemětřesení vypuklo a bratři mniši vyběhli z roztržených budov kláštera a zamířili k Toru, který jim býval dobrým útočištěm v každém nebezpečí, přidal se k nim, přestože mu v hlavě duněl hlas sv. Dunstana, už 170 let mrtvého a nejpřísnějšího ze všech svatých, který mu přikazoval, aby nejprve zachránil Kroniku glastonburskou. „Caradoku, Caradoku, konej svou povinnost, i když se samo nebe hroutí.“

Hroutilo se ovšem spíš zdivo a kamení a Caradoc se neodvážil pro velikou, drahokamy posázenou knihu vrátit — stejně byla tak mohutná a těžká, že by s ní na kopec vůbec nedoběhl.

I ten svazek břidlicových tabulek, které nosil vždy uvázané na provaze kolem pasu, mu překážel a tížil ho, staříka, když se drápal do strmého svahu. Synovec Rhys mu pomáhal, jak mohl; tlačil jej, podpíral, táhl, pokřikoval na něj, ať přidá do kroku, ale byla to strastiplná cesta vzhůru, přímo příšerná.

A nyní, ve skrytu studené, ale suché a zemětřesením nezasazené kaple, kterou tu dal vystavět sám Josef Arimatejský poté, co přivezl ze Svaté země lahvičky s Kristovou krví a svatým potem, konal bratr Caradoc svou povinnost letopisce tohoto opatství. V mdlém svitu voskovic psal křídou na tabulky položené s tichou omluvou na oltář sv. Michaela jako na stůl; zapisoval tyto nejnovější události ve staleté historii Glastonbury, aby je později mohl přepsat na pergamenové stránky kroniky.

„A hlas Boží rozlehl se mocně nad úpěním lidí a rykem zvíře, pod jejichž nohama se země vlnila a rozevírala, nad praskotem stromů velkých, nad pádem svíc a hukotem plamenů, jež vzápětí začaly pohlcovat chatrče i domy honosné.“

Bolest v hrudi opět zesílila a stín svatého Dunstana začal znovu naléhat. „Musíš tu knihu zachránit, Caradoku. Dějiny všech našich svatých nesmí být ztraceny.“

„Ještě jsem se nedostal ani k popisu těch vln, pane. Nech mne ještě alespoň o nich něco napsat.“ A pokračoval v kroužení smyček a kliček.

„Nejmocnějším hlasem ze všech Pán náš promluvil ve hřmotu vlny, jež zvedla se výše, než věže katedrály v zálivu ční, a hnala se řekami somersetskými proti proudům jejich, mosty na nich smetala a všechny cestou svou utopila. Z milosti Boží dosáhla však jen níže položených částí opatství našeho a zatím jej tak státi nechala, však...“

„Kroniku, Caradoku, tu kroniku. Pošli toho svého zahálčivého synovce, ať ji přinese.“

Bratr Caradoc se otočil ke svým druhům, schouleným na podlaze k sobě, aby jim nebylo tolik zima. Někteří dokonce spali; z klubka těl se ozývalo hlasité chrápání. „On ale spí, můj pane.“

„A kdy nespí?“ opáčil svatý Dunstan jízlivě. „Ten ani nic jiného neumí; buď jen spí nebo prozpěvuje rouhavé písně. V životě

z něj pořádný mnich nebude. Nakopni ho trochu, ať se laskavě probere.“

Jen zlehounka pošťouchl bratr Caradoc hubený kotník špičkou boty. „Rhysi, vstávej, mládenče.“

Byl to svým způsobem hodný chlapec, tenhle novic jménem Rhys; měl krásný tenor, jenže svatý Dunstan měl pravdu: hoča víc bavilo prozpěvovat lechtivé popěvky nežli předepsané žalmy, a ostatní mniši mu za to co chvíli spílali a neustále jej něčím zaměstnávali, aby jej vyléčili z lenosti. Takže i teď byl unavený, jen cosi zabručel a spal zase dál.

No dobrá, co mám dělat, nechám ho odpočívat... Caradoc se znovu pustil do psaní. Ještě jsem nezaznamenal nic o té puklině na hřbitově. Nu ano, to přece nemohu vynechat. Ještě nyní vnitřním zrakem živě viděl to co při útěku z kláštera: jak se přímo před jeho očima otevírala hluboká prasklina v zemi, tam mezi těmi dvěma pyramidami, které na klášterním hřbitově stojí snad od nepaměti. „*Jako by,*“ psal, „*sám konec světa nastával a Všemohoucí zadul na troubu nebeskou, aby mrtví z hrobů svých povstali.*“

„Tu kroniku,“ houkl svatý Dunstan už nakvašeně. „Caradoku, copak ty bys nechal zápisy ze svých dnů napospas plenitelům?“

Ne, to bych nemohl. A tak bratr Caradoc odložil křídu, a přestože jím neovladatelně lomcoval třes a na prsou ho bolelo, jako by ho prokláli železným bodcem, doklopýtal ke dveřím a vydal se na strastiplnou cestu dolů z Toru. Věděl už, že nyní zní trouby na poslední pochod jemu, a že i kdyby se mu kroniku nakonec zachránit nepodařilo, musí obětovat vlastní život už jen pro tu snahu samotnou, anebo alespoň vydechnout naposled v milovaném klášteře, který mu byl přes třicet let jediným a pravým domovem.

Ta krkolomná cesta ho stála spoustu drahocenného dechu; klopýtal přes hrboly, sípal, až tím plašil beztak vyděšené ovce všude kolem, ale aspoň zemská tíže stála při něm a hnala jej k bráně, a ta se na jediný dotek rozletěla dokořán a vpustila jej

na území kláštera. Dopotácel se až do zeleninové zahrady a tam se sesypal mezi hlávky salátu bratra Petera a dál už opravdu nemohl. Díval se dolů na kostel. Byl poničený, stará zvonice se zřítíla a v popukaných nárožích zely velké trhliny a díry. Voda zaplavující nejbližší okolí tak vysoko ještě nevystoupila, takže kronika spolu s relikviemi a ostatky svatých zůstala snad stále nedotčena. Ve vsi o kus dál však panoval nehybný klid, nikde nestoupal kouř a pastvina byla posetá špinavě bělavými chuchvalci ovčích těl.

Při pomyšlení na všechny ty utopené lidi i zvířata pocítil Caradoc v duši muka, bylo mu líto rozmetaných stohů, zničených pšeničných polí — i pro ty, co přežili, to bude těžké léto, a zima pak ještě horší.

A přece svaté Glastonbury stále stojí. Překrásné, nádherné, vypadá jako poskládané z křišťálu, třpytí se na hladině pod zářivým srpkem rostoucího měsíce jako ostrov ze samého skla. *Ten* skleněný ostrov.

Ze všech sil nabíral nosem i ústy vzduch, který mu nestačil plnit plíce, a v jedné chvíli mimoděk stočil zrak směrem ke hřbitovu, který jako by už pro něj rozevíral náruč.

Postřehl tam jakýsi pohyb. Tři zakuklené postavy táhly na provazech nějaký předmět od klášterní brány po svahu vzhůru. Bylo to příliš daleko, takže Caradoc neslyšel žádné zvuky, a tak mu ti lidé připadali spíš jako duchové. A možná skutečně jsou, pomyslel si. Vždyť kterápak lidská bytost by se vydala sem zrovna teď, po té hrůze, kdy si ani sova netroufne zahoukat?

Nedokázal přesně rozpoznat, co to vlečou; na tu dálku to vypadalo jako kmen stromu nebo snad úzká loďka. Když se ale postavy dostaly až k puklině v zemi, která se tu objevila při zemětřesení, Caradoc ten předmět rozpoznal. Rakev.

Ti tři ji spouštěli do pukliny. Pak poklekli a z hrdla jednoho z nich se rozlehl výkřik: „Artuši, Artuši! Bůh se smiluj nad tvou duší, jakož i nad námi!“

Umírající stařík se neubráníl tichému zaúpění. „Král Artuš? Tak on je vážně mrtvý?“

Caradoc žil v glastonburském klášteře už celých třicet let, ale přesto stále věřil, že král Artuš jen odpočívá, že jen čeká, než bude povolán, aby opět bojoval s mocnostmi pekelnými. A že čeká právě tady.

Protože Avalon je Glastonbury, Glastonbury je Avalon, Skleňný ostrov přece, a na něm spí Artuš, někde v kopcích plných jeskyní a čirých pramenů, chrabrý Artuš, král Velšanů, jenž odrazil vetřelce přišedší z moře a v temných dobách Británie udržel při životě plamen křesťanství.

Caradoka velmi těšilo, že směl sloužit Bohu na místě, kam Artuše přinesli, aby mu mohli ošetřit rány, které utržil v poslední veliké bitvě.

Takže je mrtev? Veliký Artuš je mrtev?

Země se opět zachvěla, jen lehce, jako když se pes oklepe, než se uvelebí do pelechu. A Caradoc zaslechl jiné hlasy; tentokrát ovšem volaly jeho jméno. Pod hlavu mu kdosi vložil svou paži a Caradoc se zahleděl do vyplašených očí svého synovce.

„Podívej se, chlapče,“ hlesl Caradoc a snažil se ukázat prstem, „támhle, právě tam pohřbívají krále Artuše. Tři z jeho věrných v kápích, vidíš?“

„Jen lež a nehýbej se, strýčku,“ položil mu Rhys dlaň na čelo a pak vykřikl směrem do kopce na ostatní mnichy: „Už jsem ho našel! Tady je, tady leží.“

„Podívej, chlapče,“ nedal se odbýt Caradoc. „Mezi těmi dvěma pyramidami, do té pukliny. Viděl jsem, jak tam spustili jeho rakev, a slyšel jsem, jak ho oplakávají.“

„Měls asi vidinu, že?“ rozhlížel se Rhys po hřbitově, ale neviděl nic zvláštního.

„Jasnou vidinu, nad slunce jasnou,“ pokývl hlavou Caradoc. „Je to rána, že je Artuš po smrti.“

„Tiše, strýčku, pomoc už je na cestě,“ napomenul ho znovu Rhys. Začal zpívat, aby Caradoka uklidnil a utěšil; ale ne žádný hymnus, jen jednoduchou písničku, kterou zpívají ve Walesu mámy svým dětem, píseň o Artušovi, řečeném Pendragon:

*„...a zemí zněly písně minstrelů,
zbraní broušení,
i šplouchání veslic do přístavu mířících
i vlnek vodních v podmořské jeskyni...“*

Caradoc zavřel oči a usmíval se. „Dobře, dobře,“ šeptal. „Tak tedy alespoň spočinu tam, kde odpočívá i král Artuš. Budu mu dělat společnost.“ Když dorazili ostatní mniši, Rhys stále ještě zpíval, teď už mrtvému strýci v náručí.

Pohřbili bratra Caradoka příštího rána. A jestli vůbec kdy nějaká puklina v zemi na hřbitově byla, muselo ji poslední zachvění země zase zacelit, neboť po ní nezbyla ani stopa.

Rhys ap Gruffid nikomu neprozradil, co jeho strýc viděl. Nikdy si nepřipadal jako budoucí mnich a nyní už věděl, že se jím ani nikdy nestane, ale především byl až do morku kostí Velšan a to, že král Artuš je mrtev, nehodlal svěřit anglickým uším.

A tak ony dvě pyramidy dalších čtyřiaadvacet let střežily místo, kde starý mnich viděl pohřeb krále Artuše, a nikdo netušil, co mezi sebou ukrývají. Až...

Březen léta Páně 1176. Strží ve velšských horách se proháněl vítr a ohýbal stébla travin a rákosin stejným směrem jako plameny loučí, a pod stejným úhlem jako vlasy lidských hlav naražených na kůly v řadě za sebou, směrem k plantagenetovským vojenským stanům. Tráva, listí i větve pod jeho nápory velementně přikyvovaly.

Hlavy Velšanů s kusem dřeva v mozku přikyvovat nemohly, ale v poryvech větru se malinko otáčely, takže jejich prázdné, mrtvé oči se dívaly k dolnímu konci strže, tam, kde angličtí žoldněři kopali hrobové jámy a kudy mohutný kulhající člověk v kroužkové zbroji vlekl z údolí po strmém svahu vzhůru ke stanům jakousi ženu.

Když se dostali k prvním kůlům, proťalo náhle vzduch její velšské kvílení a nářek a ona si prohlížela každou hlavu zvlášť

a vykřikovala ve své nesrozumitelné řeči něco, co byla zřejmě jména těch nebožáků.

I voják se zastavil a ztěžka supěl — žena byla mohutná, bylo s ní víc práce, než čekal. „Hej, neřvi,“ houkl na ni, „moji chlapci je zabili v boji. V bitvě, rozumíš? Jenom se pak nechali trochu unést, to je všechno. Náš král zajatce nepopravuje, aspoň tedy ne často — je to dobrý král. *Dobryj.*“

Žena ale z jeho angličtiny nic neměla, nepomáhalo ani to, že ji uštvaný zbrojnoš přesvědčoval ze všech sil. „*Duw, Duw,*“ křičela a lomila rukama k nebesům. Voják musel sestoupit za ní a tlačit ji do vrchu, aby se vůbec pohnula.

Z největšího stanu se světlo linulo ven kolem postavy Jindřicha II., který stál ve vchodu, také v brnění, a rovněž křičel — on ovšem na řádku mužů, kteří klečeli před ním, zatímco komorník mu přepečlivě rozepínal na zádech kroužkovou košili a sundával mu ji z ramen.

„To vůbec nebylo potřeba, vy pitomci. *Vûbec.*“ Otočil se k tlumočnickovi po svém boku a štěkl: „Řekni jim to. Řekni jim, že jsem uzavřel mír s lordem Deheubarthem nebo jak se to zatracené jméno vyslovuje. Nebudou mi jako svému králi platit žádné další daně, kromě těch, které už platí.“ Odmlčel se. „No, skoro žádné.“ Přitiskl si k levé paži kus plátna, aby zastavil krvácení. „A podívej se, co provedli. Řekni jim, že jsem musel vynaložit spoustu úsilí a peněz, abych potlačil to jejich zpropadené povstání. Přišel jsem o hodně skvělých mužů, to oni ostatně taky, kdoví jak dlouho teď ani neudržím v ruce štít, a za to mi zaplatí, až se jim budou mozky škvařit, jestli vůbec nějaké mají a jestli jim je předem osobně zaživa nevydloubám z hlav. Jen jim to pěkně pověz. A řekni jim, že Artuš je *mrtvý.*“

Když zajatci zaslechli Artušovo jméno, zvedli hlavy jako jeden muž a celou jejich řadou zavlnil mnohohlasý výkřik: „Bywyd hir Arthur!“

„Nechť Artuš žije navěky,“ přispěchal ochotně tlumočnick s překladem.

Jindřich Plantagenet zasyčel vzteky. „Já vím, co to znamená.“ Natáhl zraněnou paži před sebe. „Ten mizera, co mi udělal tohle, to taky pořvával. Mají toho všichni plnou hubu. Takže jim řekni, že Artuš je mrtvý. Já jsem na něj stejně hrdý jako všichni ostatní, ale fakt je, že žil před sedmi sty lety a... No konečně jdeš, biskupe. A kdo je k sakru *tohleto*?“

Žena z údolí a její průvodce dorazili ke stanu. Rowley, biskup ze St. Albans, sňal helmici i čapku pod ní a třel si nos v místě, kde mu ho hrana helmy při nárazu odřela. „Domnívám se, můj pane, že ta žena je ze vsi v údolí. Našel jsem ji pobíhat dole mezi mrtvými, myslím, že hledala svého syna.“

„Tak už ho asi našla,“ podotkl Jindřich, protože v tu chvíli se dotýčná s výkřikem vrhla k jednomu ze zajatců a samou radostí ho svalila na záda.

„No jo, je to jeho máma, bezpochyby...“ Žena totiž pro změnu začala toho chlapíka peskovat a pohlavky a facky létaly jedna za druhou. „Ale ty máš rád o něco štíhlejší a mladší.“

St. Albans tu poznámku ignoroval. „Pane, jeden z našich umí trochu velšsky a má za to, že tahle žena nám zřejmě chce sdělit něco důležitého. Bude tím asi chtít syna vykoupit.“

„Co by asi tak u všech čertů mohla..., ale no tak dobrá tedy. Fulku, odved' ostatní pryč, všechny až na tu ženskou a toho hubeňoura. A pošli mi sem toho řezníka, co si říká ranhojič.“

Fulk mávl na dva ze svých mužů a ti přiměli zajatce kopanci, aby vstal. „Přeješ si, abych je dal oběsit, pane?“

„Ne, Fulku, nepřeji,“ řekl Jindřich unaveně, „přeji si je zařadit ke svým vojskům. Chci totiž, aby ti chlapi naučili pár šikovných věcí ty moje zatracené lukostřelce, a to by se jim se zlomeným vazem asi nepodařilo.“

Když zajatce odvedli, obrátil se král k Rowleymu a ukázal na nezvykle dlouhý luk opřený v koutě. „Jak to dělají? Já jsem si to zkusil a stěží jsem to dokázal natáhnout, zato ti zlotřilí skrčkové ty luky napínali, jako kdyby to byly dětské hračky.“

„To je nepochybně dovednost, kterou se od nich musíme naučit,“ přitakal Rowley a začal si odepínat holenice.

„A ta průraznost... Jeden šíp mě o fous minul a zabodl se kus dál za mnou do stromu. Šel jsem ho pak vytáhnout. Devět palců, devět. Přísahám, devět palců hluboko do tvrdého dubového dřeva. Kdyby nefoukl ten boční poryv...“

„To mě taky zachránilo. Vítr strhl střelu stranou a ubral jí na razanci. Ale stejně se mi úplně nevyhnula,“ prohlížel si biskup zachmuřeně svoje lýtko. „A ještě mi do rány vtáhla pár kroužků, u všech čertů.“

„Tak to se bude muset vypálit,“ podotkl král a pomalu se přestával mračit. „Tak, Owaine, hochu milý, o čempak to ti dva spolu pořád drmolí?“

Tlumočník, postarší chlapík z velšsko-anglického pohraničí, který uměl být tak nenápadný, že člověk po chvíli přestal vnímat jeho přítomnost, věnoval mezitím pozornost rozhovoru mezi matkou a jejím zajatým synem, nebo spíš matčinu monologu. „To je zajímavé, pane. Ona ho přesvědčuje, aby ti řekl cosi o králi Artušovi. Cosi o Glastonbury a o jakési vidině...“

„O Artušovi?“ Král, který se předtím pohodlně sesunul na stoličku, se zase napřímil.

„Z toho, co jsem pochytil, pane, vyplývá, že ten muž není vojákem odjakživa, ale žil dřív jako novic v klášteře v Glastonbury a jeho matka po něm chce, aby ti vyprávěl něco, co se tam stalo, nějaké zjevení, pohřeb, nějak tomu pořád nerozumím...“

„Glastonbury? Takže umí anglicky?“

„Řekl bych, že ano, můj pane, jenže on se zdráhá, nechce...“

Jindřich se otočil k pážeti. „Dones špalek. A přiveď Fulka. A ať s sebou vezme sekeru.“

Krom matčina plačtivého naléhání se ve stanu rozhostilo mrazivé ticho. Jen vítr zvenčí chvílemi zadul do hořících polen v železném koši. Plameny na okamžik vykreslily stíny mužů sedících kolem a pak zase záře pohasla.

Ranhojič a jeho pomocník vnesli do stanu pach zaschlé krve, která pokrývala jejich ruce i zástěry, a ten se zvláště mísil s vůní rozdrcené trávy, potu a oceli.

„Jak je De Boeufovi?“ zeptal se král stručně.

„Stále doufáme, můj pane. Ano, bylo to třicet stehů, ale doufáme.“

„A siru Gerardovi?“

Doktor potřásl hlavou. „Ten asi..., asi ne, pane.“

„Do pekel,“ zavrčel král. Když k němu lékař přistoupil, aby prohlédl jeho zraněnou paži, odtáhl ji. „Postarej se nejdřív o pana biskupa. Tu ránu v noze mu budeš muset vypálit.“

„Tu ve tvé paži také, pane. Je hluboká.“ Lékař vzal pohrabáč a zastrčil jej pod žhnoucí uhlíky. Vzápětí vešlo dovnitř páže s velikou sekerou a za ním Fulk, který nesl v náručí skoro tři stopy dlouhý kus masivního kmene, jako by choval miminko. Postavil špalek na zem, vzal pážeti sekeru a na pokyn krále smýkl zajatcem ke špalku a zatřásl jím tak, že muž padl na kolena přímo před napřaženou sekeru. Ostří se blýskalo odrazem plamenů.

„Odved'te tu ženu,“ přikázal Jindřich. „Ne, nejdřív jeho jméno.“

„Rhys,“ vyhrkl tlumočník.

„Takže, Rhysi...“ Král musel počkat, než se pážeti podaří vyvléct ječící Velšanku ze stanu. „Pověz mi, co víš o Artušovi.“

Zajatec jen rozpačitě zamrkal. Byl to vysoký hubený chlapík, možná tak přes třicet; měl ošklivé křivé zuby a zcuchané světlé vlasy. Zato jeho hlas dokázal zaujmout už po prvních slovech — zajatec se nyní, bez přátel, s ostřím sekery rovnou pod nosem a s ušima plnými zoufalého křiku své matky, odhodlal odpovídat na otázky.

Kdepak, nebojoval jsem po boku povstalců, spustil, jen jsem je doprovázel, vzali mě s sebou, abych opěvoval jejich hrdinství. Ale osobně jsem velmi spokojen s tím, že nám vládne král Jindřich Plantagenet, a jsem kdykoli připraven složit o něm úchvatný chvalozpěv.

Ano, ano, strávil jsem kdysi asi rok v Anglii, jako novic v klášteře v Glastonbury, můj strýc Caradoc ap Gruffid tam žil v mnišské řeholi, víte? Ale já, Rhys ap Gruffid ap Owein ap Gwilym...

Fulk ho udeřil otevřenou dlaní.

...jsem usoudil, že mým posláním je stát se bardem, a tak jsem se vydal zpátky do Walesu, abych se naučil hrát na harfu. A stal se ze mě skvělý hudebník, považte, můj zpěv Marwnat Pwyll — tedy zádušní zpěv za Pwylla, tak se to řekne anglicky, vidíte — se považuje za nejkrásnější kompozici od dob Taliesina, který...

Další rána od Fulka.

„Ach ano, ano, to vidění. Kterak pohřbívají a oplakávají Artuše v rakvi. Můj strýc Caradoc to viděl. Stalo se to tenkrát po tom zemětřesení, víte, hrozné to tehdy bylo, země se chvěla jako loď zmítaná...“

Mlátit ho dál bylo zbytečné; ten člověk se nesnažil dělat potíže, on se prostě jen nedokázal držet tématu. Králi nezbývalo než se obrnit trpělivostí. Až to nakonec mohl otráveným tónem shrnout: „Takže tvůj strýc viděl, jak pohřbívají Artuše. Na klášterním hřbitově v Glastonbury, mezi dvěma pyramidami.“

„Ano, pane, přesně tak, a jsou to prastaré pyramidy, velmi zvláštní, exotické...“

„Odved' ho pryč, Fulku. Ale ne k ostatním, protože ti z něj taky nebudou mít radost.“ Pak se otočil k biskupovi: „Co si o tom myslíš, Rowleyi?“

Pozornost biskupa ze St. Albans plně spočívala na velké pinzetě, kterou mu ranhojič vytahoval z rány na noze úlomky kroužkové zbroje. Rowley se na chvíli zamyslel. „Existují bezpochyby i pravdivá vidění, ale jestli to byl umírající stařík...“

„Ale asi by neškodilo trochu to v Glastonbury omrknout, ne?“ Král se díval, jak jeho přítel krčí rameny, a podotkl: „Mně by se mrtvý Artuš moc hodil, brachu. Jestli v té puklině něco je, dám to vykopat a strčím to pod nos každému zatracenému Keltovi odsud až po Bretaň, ať už konečně sklapne. Nebudu jim trpět žádné další vzpoury, na které se vzmůžou jen proto, že mají dojem, že je jejich vůdce z dob temna povede ke svobodě. Chci Artušovy kosti a vystavím je celému světu na odiv.“

„Jestli tam nějaké jsou, Jindřichu. A jestli tam opravdu jsou, pak budeme taky muset nějak prokázat, že jsou pravé.“

Doktor vytáhl z ohně pohrabáč, jeho konec svítil. Byl rozžhavený doběla.

Jindřich II. ukázal v úšklebku svoje drobné dravčí zuby, když nastavoval paži; hodlal si za tohle dopřát odměnu. „A ty dobře víš, kdo bude schopen to ověřit — *u koulí všech svatých!*“ Stanem zavanul ostrý pach seškvařené svaloviny.

„Ji do toho netahej, pane,“ ohradil se biskup s pohledem upřeným na pohrabáč, který se blížil k jeho noze. „Ona je — *zatraceně!* — ona už si — *ufff!* — zaslouží klid a pokoj. A já taky.“

„Je to moje vykladačka smrti, Rowleyi. Za to ji přece platím.“

„Ale ty jí nic neplatíš, můj pane.“

„Neplatím? Vážně?“ Král se zatvářil malinko zaraženě, ale vzápětí řekl rozhodným hlasem: „Když mi poskytne důkazy o tom, že je Artuš skutečně po smrti, brachu, dostane všechno, co si bude přát.“

KAPITOLA DRUHÁ

„Dítě drahé, ty teď musíš odejít,“ naléhal převor Geoffrey. „Pochop to, prosím. Jestli tebe a Mansura předvolají před konzistorní soud, nebudu vás už schopen zachránit. A myslím, že se to nepodaří ani samotnému biskupovi. Posel dorazí už dnes. A bude s sebou mít družinu, aby vás odvezli, třeba násilím.“

„To dítě se utopilo,“ vydechla Adélie. „Bože dobrotivý, někdo tu holčičku hodil živou do řeky — podívej, má v průduškách vodní řasy.“ Nadzvedla drobnou dýchací trubici, rozříznutou skalpelem. „Tři utopená miminka za tři roky na téhle řece — a jen Bůh ví, kolik se jich vůbec nenašlo.“

Převor kanovníků z Cambridge se bezmocně rozhlédl kolem a vyhýbal se při tom očima té žalostné podívané na stole pokrytém voskovanou plachtou. Kdysi dávno by ho ten pohled přímo urazil a on by ze své moci a postavení dal tu ženu uvěznit za urážku Boží velikosti — ještě teď se zachvěl při pomyšlení, jak asi bude svůj mlčenlivý souhlas s takovým konáním obhajovat u Posledního soudu. Jenže od chvíle, kdy mu do života vstoupila Adélie a zachránila jej, už pochopil mnohé. Adélie. Celým jménem Vesuvie Adélie Ráchel Ortese Aguilarová, Trotula Medica s certifikátem z lékařské univerzity v Salernu, jediné školy v křesťanském světě, kde se dívkám a ženám nebránilo ve studiu.

Těm dvěma by nyní nepomohlo ani to, kdyby i nadále předstírali, že skutečným lékařem je Mansur, Adéliin věrný arabský sluha, ochránce a společník, a že ona sama je pouze jeho asistentkou a tlumočnicí; spousta lidí už tu přetvářku prokoukla a spolupráce se Saracénem by se už sama o sobě považovala za kacírství a dláždila by cestu ke stejné šibenici.

Převor se zamýšlel i nad tím, jak se asi odráží jeho vlastní sponectví s touto nebezpečně výjimečnou ženou na jeho dobré pověsti, zvláště pak v očích Božích. Budu muset u Všemohoucího hledat odpuštění a podat vysvětlení, za sebe i za ni. Ale zeptám se Pána, proč je tak špatné, aby léčila žena. Vždyť přece nejsou snad právě ženy od přírody živitelky, a tedy i udržovatelky života? A nepravil snad služebník Pavel v listu Korintským: ‚Volu mlátícímu nezavížeš úst?‘ Pane, máme-li tedy obilí, záleží snad pak na tom, zda je to hovádko Boží samec, nebo samice?

Samozřejmě, musím připustit, že Adélie rozřezává mrtvá těla, jenže, víš, ona díky tomu objasnila několik vražd a přivedla jejich pachatele před soud. Aspoň tohle jistě uznáš, vid', Pane.

Převor si povzdechl. Za takové drzosti mě Bůh odkáže rovnou k branám pekelným. Riskuji kvůli ní svou duši, ale vždyť já ji miluji jako vlastní dceru. A Pane, ona je svým způsobem tak pokorná. Těžko bys našel skrovnější příbytek, nežli je ten její tady, na Waterbeach.

Je to typická chaloupka, jaké je vidět všude v cambridge-shireských mokřinách, stěny z omítnutých latí, střecha z rákosových došků, hliněná podlaha, žebřík na půdu, kde se spí; stoličky spletené z tvrdých stébel sítin. Nic bytelného, nic kamenného — kámen na mokřinách vůbec nenajdeš. A žádný dobytek ani jiné zvířectvo, až na to nechutné psisko, kterému říká Strážce. A jediné předměty z oceli tu jsou ty její skalpely.

Otec Geoffrey zaslechl brebentění Adéliiny nemanželské dcery. Doléhalo sem z vedlejší chalupy, kde žila Gylta, Adéliina hospodyně a chůva jejího dítěte, v hříchu s tím arabským eunuchem Mansurem, Adéliiným ochráncem od dětství, se kterým přicestovala ze Salerna.

Otec Geoffrey se snažil zatáhnout oponu v paměti nad Adéliinými slovy, když mu vysvětlovala, že vykastrovaný muž sice nemůže mít potomky, avšak erekce pro něj není žádný problém. Odpusť jí, Pane, ta přímočará slova, ale je to to jediné, co ona opravdu umí.

Venku se naskýtal výhled, který by mohl vzbudit závist snad i samotného krále: panoráma měkkých siluet olší a vrb, vinoucí se po březích řeky Cam, která zrcadlila jejich odlesky na stříbřité hladině. V dálce se nad nimi tyčily věžičky hradu a ještě výš už jen nekonečná kouřově zamlžená nebeská klenba. A přímo od Adéliiných věčně otevřených dveří vedla úzká pěšina k malému molu, kde měl převor uvázanou svoji pramici.

Ta pěšina samozřejmě představovala problém. Byla do hloubky vyšlapaná zástupy cambridgeských chorých a raněných, kteří sem přicházeli pro radu a pro pomoc. Lékaři ve městě — otec Geoffrey si v paměti zatahoval další oponu před tím, jak Adélie označovala ty ctihodné muže za šarlatány — už díky „doktoru Mansurovi“ přišli o tolik zákazníků, že si na tu opovážlivost začali stěžovat u arcijáhena — bez ohledu na to, že se pak pacientům vesměs dařilo mnohem lépe.

Jenže nyní se na té pěšině může každou chvíli objevit posel, a kdyby tu našel to částečně rozpitvané dětské tělíčko, postaví Mansura i s Adélií před soud a ji jako křesťanku nemine prokletí a bude předána do rukou světské moci a oběšena. A nikdo na světě už ji nedokáže zachránit.

Ale převor Geoffrey tu ženu dobře znal; prokazovala tomu mrtvému miminku, které kdosi našel v rákosí a přinesl jej sem, dobrou službu. Pachatelem byl se vši pravděpodobností otec toho dítěte, který jej hodil do řeky jako nechtěné, protože věděl, že ve své chudobě už víc hladových krků neuživí. Jenže ta smrt pro Adélii představovala zvěrstvo, které prostě musí vyjít na světlo Boží.

„Je to veliké zlo, v tom s tebou souhlasím,“ promluvil převor nahlas. „Ale tady a teď s tím nic nenaděláme.“

Adélie sešivala řez. Na chvíli ustala v práci a zamyslela se. „Ale mohli bychom,“ řekla po chvíli. „Už dřív mě napadlo, jestli bych dokázala naučit místní ženy, jak se chránit před otěhotněním, když to situace vyžaduje; určité spolehlivé metody na to existují.“

„Nechci o nich raději slyšet,“ vyhrkl pro jistotu převor.

To by tak ještě scházelo. Představa, že svazek manželský se uzavírá pro hříšné potěšení a ne kvůli zplození dalšího života, by přiměla soudce popravit ji bez okolků přímo před soudním tribunálem. Dokonce i sám převor, který ji skutečně obdivoval, se zhrozil takové troufalosti. Co je to jen v tom Salernu učí?

Nadzvedl lem vyšívaneého roucha a vydal se se zvědavým psem v patách k vedlejší chalupě.

Malá Allie seděla na trávě a pod bedlivým dohledem Gylty se pokoušela uplést ze sítin klíčku na ptáčka. Obě dvě měly na hlavách klobouky proti sluníčku. Opodál klečel na modlitební rohoži Mansur s tváří obrácenou k východu a rytmicky skláněl hlavu až k zemi a zase se napřimoval. Pane na nebi, jistě, ono je zrovna poledne, pomyslel si převor, který už věděl, že to je pro muslimy doba zuhru, jedné z pěti denních modliteb. Kolikpak kacířských činů ještě dnes spatřím? Ale promluvit s Gyltou určitě postačí, to je moje drahá duše, a chápe.

Vysvětlil jí překotně, proč sem přijel. „...takže ti dva musí co nejrychleji pryč, Gylto. Ted' hned.“

„A kampak teda pojedem?“

Gyltina reakce napověděla, že pojedou s nimi, a to jej poněkud uklidnilo. „Inu, zrovna je u mě v klášteře lady Wolvercotová...“

„Emma? Mladá Emma přijela do Cambridge?“

„Ano, objevila se včera večer a ptala se, kde by vás našla. Objíždí v této době svoje majetky a zatoužila prý zase po tom, setkat se s Adélií. To by nám zatím pomohlo, než... než na něco přijdu.“

Převor si sundal čapku a otíral si čelo v úporném přemýšlení, na co by asi tak mohl přijít, ale žádný kloudný nápad se nedostavil. „Gylto, oni už si pro ni a pro Mansura jedou a ona mě vůbec neposlouchá.“ Gylta se jen ušklíbla. „Však vona poslechne *mě*.“

Než převor přikázal svému lodníkovi, aby začal přenášet věci z chalupy do lodi, stihla Gylta vytrhnout Mansura z jeho modliteb, odběhla s Allíí k Adélii domů, tam zabalila mrtvé miminko do rákosové rohože a už se s ním zase vracela k Arabovi. „Na, zahrabej někde tu chudinku a hni sebou, máme naspěch.“

Adélie jí ale balík sebrala z rukou. „Tak to tedy ne. Zaslouží si aspoň trochu úcty.“

A tak se konal ještě i pohřeb. Mansur vykopal pod rašící hrušní malý hrobeček. Padaly do něj poslední bílé okvětní lístky a převor Geoffrey překotně odsloužil obřad a znovu při tom v duchu zpytoval vlastní svědomí, protože to malé utopené nebožátko jistě nebylo ani pokřtěné a podle svatého Augustina tak mělo sdílet společný osud prokletých v pekle, neboť na svých bedrech neslo prapůvodní hřích. I když, napadlo převora náhle, není tomu tak dávno, co se v učení Abelardově i jiných objevily volnější výklady této záležitosti. Ale zase na druhou stranu Abelard..., převor potřásl zmateně hlavou nad vlastní náklonností k hříšným duším. „*Requiem aeternam dona eis, Domine, et lux perpetua luceat eis. Requiescat in pace. Amen.* A teď už pojďme.“

Adélie už nastupovala do lodi, ale ještě se ohlédla po tom, co bylo tady v Anglii čtyři roky jejím domovem, co bylo stejně drahé jako domov jejího dětství a mládí ve vzdáleném Sicilském království. „Nedokážu říci sbohem,“ hlesla. „Mám to tu tak ráda, to místo, ty lidi tady.“

„Já vím,“ řekl převor a vzal ji jemně za ruku. „Tak pojď.“

„A tebe mám taky ráda, otče převore,“ dodala.

Sotva lodník navedl pramici na jedno z bočních ramen řeky, které vedlo k zadnímu vstupu na pozemky kláštera sv. Augustina, uviděli všichni přes závoje rákosí na hlavním toku nevelký člun s vlaječkou konzistorního soudu, hnaný svižně proti proudu Camu směrem k Waterbeach, kde prý přebývali dva kačíři, na něž se měla vztáhnout dlouhá ruka křesťanské spravedlnosti. Bůh se ovšem z ničeho nic slitoval, a tak si převorovy pramice nikdo z těch lidí nevšiml.

KAPITOLA TŘETÍ

Když kavalkáda vyjela z Cambridgeshiru a míjela prastarý římský milník, jenž potvrzoval, že už vstupují na území hrabství Hertfordshire, Emmě Wolvercotové se viditelně ulevilo. „Cestovat ve společnosti hledaných zločinců bylo, řekněme..., napínavé,“ usmála se.

Adélie jí úsměv oplátila. „To ale ještě nepominulo,“ namítla. „Řekla bych, že autorita biskupského soudu se před hranicemi hrabství nezastaví.“

„Já doufám, že ano, pokud se člověk přátelí s tím správným biskupem.“ Emma to vyslovila se skrytou narážkou; věděla, jak blízko měla Adélie k nynějšímu biskupovi ze St. Albans — tak blízko, že mu dokonce porodila dceru.

„On je teď služebník Boží,“ řekla Adélie. „Pochybuji, že by si dovolil porušit kvůli mně zákon. Anebo že by to chtěl udělat.“ Tón jejího hlasu naznačoval, že už se o tom nechce dál bavit. Emma poslechla, i když v nitru hořela samou zvědavostí; koneckonců vděčila téhle ženě za to, že přiměla krále Jindřicha, aby ji nedal znovu provdat, když její první manželství, vynucené únosem a znásilněním, skončilo zakrátko smrtí jejího chotě. Lord Wolvercote je mrtvý, chvála Bohu na nebesích, a díky tomu připadly jeho majetky mladinké vdově a jejich maličkému synkovi, kterého Emma k vlastnímu překvapení — když se zamýšlela nad okolnostmi jeho početí — doslova zbožňovala.

Bylo běžnou zvyklostí, že vdova po šlechtici podléhala rozhodnutí krále, za koho bude znovu provdána. Navíc Wolvercotovo jmění mělo automaticky propadnout královské koruně, protože Emmin manžel se účastnil povstání proti svému vladaři. A byla to právě Adéliina zásluha, že se tak nestalo.

Wolvercote však nebyl popraven oběšením proto, že se postavil proti králi — v takových případech Jindřich II. raději srážel svoje odpůrce na kolena tím, že s nimi uzavřel mír, jakmile se jednou vzdali —, ale proto, že nechal úkladně zavraždit mladíka, kterého Emma upřednostnila. Adélie ten zločin králi objasnila a upozornila na něj. Za to si pak — Bůh jí žehnej! — vyžádala odměnu, avšak opět ne pro sebe, nýbrž pro klid Emminy mysli. A Jindřich, obvykle v otázce peněz nejméně velkorysý monarcha, své „vykladačce smrti“ onu laskavost prokázal, protože si o ni dokázala říci.

Obě ženy teď jely bok po boku a Emma znovu žasla nad tou, která se přátelí s králi, a před časem se dokonce více než jen přátelila s budoucím panem biskupem. Vždyť vyhlíží tak... ošuntěle. Emma, která si sama dost potrpěla na honosné šatstvo, by jí nejraději strhla z krásných světle medových vlasů tu nevábnou čapku a oblékla by ji tak, aby vynikla její útlá postava, kterou Adélie věčně skrývala pod hnědou beztvarou kytlicí, jaká by se hodila snad jedině na nějakého podřadného mnicha.

Emma věděla, že Adélie nerada vyniká v davu, jenže v těchhle hadrech, pomyslela si, by se nejspíš ztratila i ve shluku stromů. Připadala si, jako by ji doprovázela nějaká služka — a vlastně i Wolvercotovy služebné ve svých barevných kazajkách přes šaty byly oblečené lépe než tahle podivná ženština.

„Není ti v tom horko?“ zeptala se Emma, protože slunce nezvykle hřálo, dokonce i na pokročilý květen.

„Je,“ odvětila Adélie jednoduše a dál se tím nezabývala.

Možná to tak ale bylo lepší, že se oči všech lidí, které cestou míjeli, stáčely spíš k Emmě na krásném bělouši a ne k drobné postavě v hnědém, jedoucí na malém poníkově. Když je otec Geoffrey vyprovázel, stejně je přesvědčoval, aby se Adélie raději

schovala ve voze, dokud se nedostanou aspoň za hranice panství, o Mansurovi ani nemluvě, protože jeho exotickou a mohutnou postavu v arabském šatu znal v kraji kdekdo. A stejně tak všichni věděli, že kde se objeví on, tam se vyskytuje pravděpodobně i Adélie.

Ted' se však napětí rozpustilo v hřejivých paprscích slunečného hertfordshireského dne a Mansur i Adélie v sedle si oba to krásné počasí vychutnávali.

I tak jich byla dohromady jen hrstka, vzhledem k nebezpečí, které na ně mohlo číhat v podobě loupežníků při cestách, přestože za Plantagenetovy vlády bylo po celé zemi přece jen o něco bezpečněji. Emma cestovala s chůvou svého syna, komornou, dvěma pacholky, zповědníkem a jedním rytířem a jeho panošem — byl to obrovitý chlap, Emmin rytíř, dokonce ještě vyšší než Mansur, a to už bylo co říct. Od pohledu bylo jasné, že se umí svým mečem dobře ohánět; přilbice s nosovým krytem navíc dodávala jeho jinak docela vlídné tváři dravý výraz.

„To je pan Roetger,“ představila ho Emma, „z Němec. Je to můj zastánce.“ Myslela to doslovně, cestovala totiž po panstvích zesnulého manžela, aby si pojistila, že nájemci uznají jejího dvouletého syna jako právoplatného dědice těchto majetků, a to se zdaleka ne všude dařilo. Emmino vynucené manželství trvalo jen krátce, a tak v komplikovaném systému feudálních majetkových práv pochyboval o nárocích malého Phillipa, nového barona Wolvercota, ledaskterý z lordů, kteří měli platit příjem z pozemků, které jim svěřil jeho otec. Například jeden Phillipův starší bratranec se nechal slyšet, že se odmítá vzdát renty z tisíce akrů yorkshireské půdy ve prospěch levobočka a uzurpátora.

„Bůh mu ale dal v souboji jasně najevo, komu ta půda náleží,“ dodala Emma s pomstychtivým zadostiučiněním. „Pan Roetger zlikvidoval jeho *šampiona* během chvilky.“

Takhle se spory v Anglii zkrátka řeší, to už cizinka Adélie věděla. Spravedlnost se zjišťuje pomocí souboje. *Judicium Dei*. Všemohoucí Bůh samozřejmě ví, komu předmět sporu náleží, a proto se obě strany, vlastně jejich zastánci, *šampioni*,

utkají v rozhodném zápase pod dohledem neviditelného, zato ale vševidoucího zraku Božího, a ponechají na Pánu, aby skrze vítězství označil toho, kdo byl v právu.

„Bůh je na naší straně,“ pokračovala Emma. „A v Aylesbury bude také.“

„V dalším souboji?“

„Žije tam jeho sestra, provdala se a ovdověla,“ vysvětlovala Emma — vyhýbala se jménu svého manžela, kdykoli mohla. „A její děti umřely také dřív než ona, takže zdělila slušné statky nedaleko Tringu, které však po právu náleží mému synovi. Sir Gerald, její švagr, náš nárok popřel; je to ubohý skrblík, takže doufám, že ani nebude příliš utrácet za shánění dobrého *šampiona*.“

„A pan Roetger, ten je hodně drahý?“

„Jistě, musela jsem pro něj poslat až do Němec. Potřebujeme toho nejlepšího.“

„Ale potom to asi jen stěžší záležití na Bohu, nemyslíš?“

„Ale Bůh by rozhodl v náš prospěch za všech okolností.“ Emma sklopila oči k sametem polstrovanému koši, v němž si hověl maličký baron Wolvercote a cucal si palec. „Vid', že ano, Pippy? Že nám Pánbůh přeje, broučku? Bůh vždycky ochrání ty bezmocné.“

Tebe přece zrovna neochránil, pomyslela si Adélie. Snad nikdo jiný na světě nemohl být tak naivní jako tahle rozesmátá mladinká dívenka, vychovaná v klášteře, kde se s ní Adélie také seznámila, v tom klášteře, kam později vtrhl lord Wolvercote se svými muži a unesl ji.

Adélie se ani nesnažila poukazovat na nelogičnost Emmina výroku — stejně by to nebylo nic platné. Ta dívka se samozřejmě změnila; Wolvercote ji ostatně nechtěl z lásky, ale pro její bohaté věno, které nashromáždil Emmin otec, obchodník s vínem.

Emma měla stále ještě k dispozici všechno zlato, kterým ji tatík obdaroval, a přesto byla najednou posedlá představou náhlého, nečekaného vlastnictví půdy v nejrůznějších částech země, se statky, mlýny, řekami, pastvinami plnými dobytka a loukami,

kteřé vlastnil její únosce a kteřé teď podle ní patřily jejich synovi, i kdyby se kvůli tomu měla sama nebesa zhroutit. Byla v ní určitá dravost; seděla jí v koutcích úst, lhostejnost k osudům jiných lidí, kteřá jako by snad dokonce odrážela povahu jejího zločinného manžela.

A co bylo ještě horší, umkl její zpěv. Ten, kteřý se Adélie tehdy v klášteře Godstow tak líbil, když poprvé uslyšela ten čistý soprán, po němž ostatní jeptišky opakovaly předzpěvované věty. Dokonce i Adélie, kteřá mnoho hudebního sluchu nepobrala, byla tou krásou tak očarovaná, že v duchu děkovala nebesům, kteřá jí dopřála ten zážitek. Zato nyní Emma odmítala zpívat, i když jí o to vysloveně prosili: „Ve mně už všechen zpěv umřel.“

Přestože byly přítelkyně, Adélie Emmu podezřívala, že ji nepožádala o společnost jen z čiré náklonnosti. Maličký Pippy se narodil předčasně a byl na svůj věk drobounký a slabounký; jeho matka potřebovala doprovod jediné lékařky, kteřé důvěřovala.

Zastavili se na vhodném otevřeném a širokém místě, aby se trochu osvěžili a nechali koně odpočinout. „Nezdá se ti hodně bledý?“ ptala se Emma Adélie znepokojeně, když se dívala, jak chůva zvedá Pippyho z koše, aby se mohl společně s malou Allii proběhnout po trávě.

Ano, určitě není tak robustní, jako byla ve dvou letech svoje dcera, pomyslela si Adélie, ale nahlas jen řekla: „Tohle počasí a čerstvý vzduch je pro jeho zdraví to nejlepší, co mu můžeš poskytnout.“ Považovala zdravé povětří a pohyb za velmi důležité pro vývoj dítěte. A navíc, Emma si může dovolit přespávat v těch nejlepších hostincích a sobě i synkovi dopřát i dobré, pořádné jídlo.

Toho večera našli obojí v St. Albans.

Adélie byla čím dál nervóznější, když se blížili k městu, ale hned prvních pár slov majitele tamního hostince ji ujistilo, že pan biskup není přítomen. „Odjel s králem potlačit ty vzpurné Velšany, říkali,“ sdělil jí hostinský. „Bít se, to on umí, krom toho, jak dobrým je nám pastýřem, náš pan biskup Rowley.“

K čertu s ním, proletělo Adélii hlavou, trápím se, když se s ním mám znovu setkat, a pak se trápím, když zjistím, že se s ním nesetkám. Bojovník, krucinál. Co by taky dělal jiného, že?

St. Albans zaplnili poutníci, kteří přišli vzdát úctu hrobu prvního anglického křesťanského mučedníka, svatého Albana. Ti nejbohatší z nich, asi dvanáct lidí, se také ubytovali v hostinci a měli u úmyslu pojistit si ještě blaho svých duší další cestou, do Glastonbury, nejstaršího a nejsvatějšího kláštera Anglie a navíc — to byla nejpůsobivější stránka té věci — obecně pokládaného za pradávný bájný Avalon.

Všichni souhlasili s Emminým návrhem, že se k nim na společné cestě na jihovýchod připojí. „Bude nás víc, bude veseleji,“ hlaholil bodře vůdce poutníků, mohutný měšťan odněkud z Yorkshiru.

„A taky bezpečněji,“ dodala abatyše z Cheshiru. Uznale si prohlížela pana Roetgera. „Předpokládám, že tvůj rytíř pojede s námi?“

„Ano, až do Wellsu,“ řekla Emma. „Musíme však cestou odbočit na den nebo dva do Aylesbury — pan Roetger tam má za úkol potvrdit pomocí soudního souboje nárok mého syna na jisté majetky.“

„Soudního souboje?“

„Soudního souboje.“

Celá společnost, usazená kolem dlouhého stolu, rázem ožila; návštěva svatých člověku sice pojistí místočko v nebi, ale nenabídne mnoho světské zábavy, jakou by jistě představoval souboj dvou rytířů na život a na smrt.

A bylo rozhodnuto. Poutníci loajálně doprovodí novou přítelkyni, lady Wolvercotovou, na její zajíždě do města Aylesbury v hrabství Buckinghamshire ve věci uznání nároků jejího syna.

Celá nově utvořená skupina byla už dostatečně velká, než aby si na ni troufli lapkové a zbojníci, a tak se Emma nebála poslat jednoho ze svých dvou pacholků napřed s listem do města Wellsu, kde žila její tchyně, lady Wolvercotová starší, a spravovala další nemovitosti, které malý Pippy zdědil po otci. „Oznamuji jí

svůj příjezd,“ řekla Emma Adélii. „Prý je to nejhezčí z jeho sídel, a jestli se zalíbí i mně, usadím se tam. Somerset je stejně nejkrásnější hrabství a ten statek prý má přistavěn i honosný výměnek, takže stará paní se bude mít kam uchýlit, přece ji nevyženu — samozřejmě, pokud spolu budeme vycházet. A pokud ne, může si ponechat nějakou jinou usedlost někde jinde — samozřejmě skrovnější.“

„Ty se s ní neznáš osobně?“

„Ne,“ řekla Emma náhle zahořkle, „moje svatba nebyla z těch, na které se zvou příbuzní a přátelé.“

To tedy bude divná situace — snacha a tchyně, které se vůbec neznají. Adélie pocítila vlnu soucitu s tou neznámou dámou. Když bude mít Emma takovouhle náladu, postačí jedno nepovedené slůvko a paní tchyně se vystěhuje ze svého domova na docela nové místo. „Jsem si jistá,“ podotkla, „že paní matka se zaraduje z vnoučka, a už proto bude k tobě víc než milá.“

Z prvního manželství totiž lord Wolvercote žádné potomky neměl, jeho první choť zemřela jen pár týdnů po svatbě a zanechala mu značné jmění — což byly okolnosti, které Adélie, vzhledem k tomu, že Wolvercota znala, považovala za více než podezřelé.

„To bych jí taky radila,“ probrala ji Emma ze zamyšlení zlověstným tónem.

Soudcové aylesburští seděli na lavici pod plátěnou stříškou zdobenou vlajkami. Na další zastřešené tribuně pak zámožní a významní měšťané. Obyčejní smrtelníci — a byly jich davy — neměli před sluncem žádnou ochranu; přesto se tísnili kolem asi šedesát stop na šedesát velkého, pískem vysypaného čtverce uprostřed louky, jehož hranice byly vyznačeny provizorním plotem z kopí.

Byla to velká událost. V malých stanech se prodávalo pivo a sladkosti. Kejklíři a pěvci bavili diváky svými kousky, žonglo-